

مقدمات برنامه‌ریزی آموزشی و درسی (سرفصل بازنگری شده پیشنهادی)		
تعداد واحد/ساعت	پیش نیاز/هم نیاز	از جدول
۲ واحد-نظری/ ۳۴ ساعت	ندارد	۲

هدف:

دانشجویان در این درس به هدف‌های زیر دست می‌یابند:

- با مفاهیم و مباحث برنامه‌ریزی آموزشی در نظام آموزشی و عوامل مؤثر بر برنامه‌ریزی و اجرای برنامه آگاهی پیدا می‌کنند؛
- مفاهیم و مباحث برنامه‌ریزی درسی در نظام آموزشی و عوامل مؤثر بر آن و نقش آن در جامعه را می‌شناسند؛
- با منابع مهم کسب اطلاع از برنامه‌ریزی آموزشی و درسی و نحوه استفاده از آنها آشنا می‌شوند؛
- روش بررسی موضوعات درباره مسائل بومی برنامه‌ریزی آموزشی و درسی را فرا می‌گیرند و به پژوهش و ارائه گزارش در این حوزه می‌پردازند.

مواردی که دانشجویان باید در این درس با آنها آشنا شوند:

موردی پیشنهاد نشده است.

توانایی‌ها و مهارت‌هایی که باید کسب شوند:

موردی پیشنهاد نشده است.

سرفصل درس:

۱. مفهوم و انواع برنامه‌ریزی:

- مفهوم، ضرورت، مراحل، ویژگی‌ها، انواع، گستره معنایی، عوامل مؤثر.

۲. آموزش و پرورش:

- مفهوم، انواع، چگونگی، آثار، روش‌ها، نقش، دیدگاه‌ها.

۳. برنامه‌ریزی آموزش و پرورش:

- مفهوم، انواع، برنامه‌ریزی آموزشی، برنامه‌ریزی درسی.

۴. ضرورت برنامه‌ریزی آموزش و پرورش:

- دیدگاه‌های موافق و مخالف برنامه‌ریزی آموزشی، دیدگاه دانشمندان مسلمان، دیدگاه‌های حاکم در جهان اسلام، دیدگاه‌های موجود در ایران.

۵. تجارب برنامه‌ریزی آموزش و پرورش:

- تاریخ برنامه‌ریزی آموزش و پرورش در جهان، ایران و اسلام، تجارب برنامه‌ریزی آموزش و پرورش در جهان، ایران و اسلام، وضعیت کنونی برنامه‌ریزی آموزش و پرورش و نقش و چگونگی آن.

۶. رویکردهای برنامه‌ریزی آموزشی:

- انواع، تحولات تاریخی، نوع استفاده در ایران، رویکرد حاکم بر نظام آموزشی ایران و نقد آن، دیدگاه‌های رقیب.

۷. سطوح برنامه‌ریزی آموزشی:

- سطح کلان (نظام آموزشی) و موضوعات آن، سطح میانی (نظام آموزش و پرورش) و موضوعات آن، سطح خرد (نظام مدرسه‌ای) و موضوعات آن.

۸. مراحل برنامه‌ریزی آموزشی:

- تدوین فلسفه، تعیین منطق (شناسایی نیازها) تعیین اهداف، انتخاب روش، طراحی ارزشیابی.

۹. مفهوم و گستره برنامه‌ریزی درسی:

- مفهوم، جایگاه، موضوعات، نقش، ضرورت، تمایز از برنامه‌ریزی آموزشی، نمونه‌های واقعی.

۱۰. مراحل برنامه‌ریزی درسی ۱:

- فلسفه، منطق، اهداف، انتخاب محتوا، سازماندهی محتوا.

۱۰. مراحل برنامه‌ریزی درسی ۲:

- روش های ارائه محتوا، زمان، فضا، ارزشیابی.

۱۱. موضوع و گستره برنامه ریزی درسی:

- فرآیند عمل، مشارکت کنندگان، مزایا و معایب نظام متمرکز، نظام نیمه-متمرکز و نظام غیر متمرکز، تجربه جهانی و تجربه ایران در زمینه نظام ها.

۱۲. اجرای برنامه در نظام های آموزشی:

- نظریه های اجرا، عوامل مؤثر بر اجرا، مجریان، اقدامات اساسی برای اجرای برنامه شامل: شناخت وضعیت، آماده-سازی عمومی و اختصاصی، تدارک نیروی انسانی، هدایت و نظارت.

۱۳. ارزشیابی برنامه های آموزشی و درسی:

- مفهوم ارزشیابی برنامه، ضرورت ارزشیابی برنامه، روش های ارزشیابی برنامه، مراحل ارزشیابی برنامه در نظام آموزشی، بازنگری در برنامه ها.

الگوهای تدریس پیشنهادی:

با توجه به هدف های درس، الگوهای تدریس زیر پیشنهاد می شود:

- الگوی تدریس پیش سازمان دهنده؛

- الگوی تدریس مشارکت گروهی؛

- الگوی تدریس کاوشگری و تحقیق.

روش های ارزشیابی پیشنهادی:

برای سنجش میزان تحقق هدف های درس و شناخت مسائل فرآیند یادگیری، روش های زیر پیشنهاد می شود:

- آزمون های معطوف به سنجش میزان تحقق هدف های درس؛

- فعالیت های پژوهشی دانشجویان و ارائه گزارش؛

- فعالیت های کلاس درس متناسب با هدف ها.

منابع :

۱. منابع اصلی درس:

۱-۱. منابع لاتین و عربی:

منبعی معرفی نشده است.

۲-۱. منابع فارسی:

۱-۲-۱- منابع متداول فارسی (و ترجمه شده):

- محسن پور، بهرام. (۱۳۸۱). *مقدمات برنامه‌ریزی آموزشی*. تهران: آگاه.
- ملکی، حسن. (۱۳۸۶). *مقدمات برنامه‌ریزی درسی*. تهران: سمت.
- موسی پور، نعمت‌الله. (۱۳۸۵). *مبانی برنامه‌ریزی آموزش متوسطه*. مشهد: به نشر. مدرس می‌تواند علاوه بر منابع فوق از سایر منابع نیز با تأیید گروه آموزشی استفاده کند.

۲-۲-۱- منابع فارسی با تأکید بر دیدگاه‌های ایرانی - اسلامی:

منبعی معرفی نشده است.

۲. منابع مطالعاتی:

منبعی معرفی نشده است.